

35. час

ПРЕДМЕТ: Физика

РАЗРЕД И ОДЕЉЕЊЕ: VI -

ДАТУМ:

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК:

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Мерење запремине

ТИП ЧАСА: Обрада

ОБРАЗОВНИ ЦИЉ: Упознавање ученика са појмом запремине, као и са начином мерења и одређивања запремине.

ВАСПИТНИ ЦИЉ: Владање терминима који се користе у физици. Развијање логичког мишљења. Прецизно изражавање.

ПРАКТИЧНИ ЦИЉ: Разумевање мерења и одређивања запремине.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ : ФИ.1.4.1., ФИ.1.4.2., ФИ.1.4.3., ФИ.1.4.5., ФИ.1.4.6., ФИ.2.4.2., ФИ.2.4.3 – Ученик/ца уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре.

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: Дијалогска, демонстрациона.

НАСТАВНИ ОБЛИЦИ: Фронтални, индивидуални

НАСТАВНА СРЕДСТВА: Лењир, мензуре и тела правилног и неправилног облика.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА: У разговору са ученицима обнављам појам мерења и постављам им следећа питања:

Наведите шта све подразумевамо под мерењем дужине? Која је јединица за дужину у Међународном систему мера? Каква је површина физичка величина? Како се одређује површина?

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА: Запремина је изведена физичка величина и означава се словом V . Јединица за запремину у Међународном систему мера је кубни метар (m^3). Толико износи запремина коцке чија ивица има дужину 1 m.

У пракси се ретко користе веће јединице од кубног метра. Мање јединице од кубног метра, које се најчешће користе су:

кубни дециметар $1 dm^3 = 0,001 m^3$

кубни центиметар $1 cm^3 = 0,000001 m^3$

За мерење запремине течности и гасова често се користе литар и милилитар.

Литар (l) $1 l = 1 dm^3$

Милилитар (ml) $1 ml = 1 cm^3$

Код тела правилног геометријског облика, мерење запремине своди се на мерење дужине. Да би смо израчунали запремину коцке, измерићемо дужину ивице коцке и применити образац $V = a \cdot a \cdot a$,

односно $V = a^3$. За одређивање запремине квадра потребно је измерити његове димензије ($a; b; c$) и помножити их: $V = a \cdot b \cdot c$

За мерење запремине течности користи се мензура. То је цилиндрични стаклени (или пластични) суд, са угравираном скалом. Мерење запремине течности је врло једноставно: течност се сипа у мензуру и директно се врши читавање њене запремине. Показати ученицима.

Мензура се користи и за одређивање запремине чврстог тела неправилног облика (које се не раствара у течности). Извршити демонстрацију. Прво се у мензуру сипа течност до одређеног подеока и ми читамо вредност запремине течности $V_1 = 20 \text{ cm}^3$, затим се у мензуру спусти тело и ниво воде се подиже. Тада читавамо укупну запремину $V_2 = 35 \text{ cm}^3$. Запремина чврстог тела је $V = V_2 - V_1 = 35 \text{ cm}^3 - 20 \text{ cm}^3$
 $V = 15 \text{ cm}^3$

Приликом читавања запремине, очи треба да буду на истој висини као слободна површина течности.

Површина је изведена физичка величина. Ознака за површину у физици је S .

Мерење површине се своди на мерење дужине. Да би одредили површину квадрата, измерићемо дужину једне његове странице (a) и применити образац $S = a \cdot a$, односно $S = a^2$.

Код одређивања површине правоугаоника, потребно је измерити дужину (a) и његову ширину (b) и применити образац $S = a \cdot b$

Површину попречног пресека жице изражавамо у квадратним милиметрима.

Извршићу демонстрацију мерења дужине (димензија) различитих тела, лењиром, метарском траком. Димензије ћемо написати на табли и израчунати њихове површине.

Урадити задатак 14 страна 91, уџбеник са збирком

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА: Наглашавам када се запремина мери, а када одређује. Следећим питањима утврђујем знање стечено на овом часу:

Наведите шта све подразумевамо под мерењем дужине? Каква је запремина физичка величина? Која је њена ознака? Која је јединица за запремину?

ДОМАЋИ (САМОСТАЛНИ РАД): Урадити задатке 15 и 16 (страна 91) Уџбеник са збирком

ЛИТЕРАТУРА: Гордана Настић, Владимир Обрадовић, Физика 6, уџбеник са збирком задатака и лабораторијском вежбама за шести разред основне школе, Школа Плус, Београд

АНАЛИЗА ЧАСА: